

Bijen gezond houden

Varroamijt bestrijden met turfisolatie

Turf lijkt een vreemd wapen, in de tijd dat heel veel strijd tegen insecten met vergif wordt gevoerd. Toch lijkt het Jan Saal te gaan lukken de overal aanwezige varoamijt bij zijn bijen terug te dringen. “We moeten hierbij de logica van het leven volgen, de *ecologica*”, legt hij hier uit. Tekst | Jan JC Saal

Wanneer je goed naar een plant kijkt, kun je tot de conclusie komen dat hij zich als een polariteit manifesteert. De stengel, het blad en de bloem groeien in de licht-lucht-warmtesfeer, terwijl de wortels van de plant groeien in de aarde-water-koude sfeer. Die polariteit is belangrijk. Door uit te gaan van die polariteit, kan de compost een heel andere functie toegedicht krijgen,

namelijk door het niet te zien als voeding, maar als een isolerend vlies. Een vlies dat de licht-lucht-warmtesfeer scheidt van de aarde-water-koude sfeer. Dit sluit aan bij wat Rudolf Steiner over compost heeft gezegd, namelijk: het bijzondere van compost is, dat zij de stralingen die normaal wel door de lucht en door de aarde heengaan niet doorlaat.

In plaats van de compost onder te werken, zodat het bij de wortels kon komen, besloot ik om de compost bovenop te laten liggen. Oftewel eerst de aarde omwerken en dan pas compost strooien, als isolerende laag. Daarna begon ik dat te combineren met mijn waarnemingen aan de bijen en mijn half-gelukte of geheel mislukte pogingen om de varroamijt te bestrijden, anders dan met vergif.

Ik heb in de afgelopen 30 jaar van alles geprobeerd van voer tot huisvesting, van invliegopening tot verassen van de var-

roamijt. Al deze pogingen hebben echter niet geleid tot een echt bevredigend resultaat. Nu bedacht ik: zou het kunnen zijn dat de bijen last hebben van te veel aarde-water-koude sfeer in hun leefomgeving? Dat lijkt niet onlogisch, omdat door het veelvuldige gebruik van kunstmest, overal op de wereld het gehalte aan organische stof in de teelt-laag van de aarde ernstig is teruggelopen.

Daardoor kwam ik op het idee om onder een zwerm, die ik had geslagen, een zak met turf te leggen en te zien of dat iets zou uitmaken. Dat bleek wel het geval. Dit volkje ontwikkelde zich heel goed en wat ik belangrijk vond, ook heel compact. Bovendien kon ik waarnemen dat er meer vliegbijen actief waren dan bij een (voor mij) normale ontwikkeling van zo'n zwerm. Dat gaf mij het vertrouwen dat ik iets op het spoor was. Ik besloot om onder al mijn volken een kistje te maken, waarin ongeveer 7 cm turf het volk isoleerde van de krachten die vanuit de bodem omhoog komen. Bovendien ben ik al mijn dek-planken gaan vervangen door een holle dek-plank met daarin ook nog 1,5 cm turf. En dan maar zien wat er gaat gebeuren. Ik heb voor turf gekozen omdat het

Rudolf Steiner

De bodem is een echt orgaan, het is een orgaan dat we eventueel kunnen vergelijken met het middenrif van de mens. ... Op een landbouwbedrijf lopen we eigenlijk in de buik van het bedrijf rond, en ook de planten groeien in de buik van dat bedrijf. Wij hebben dus werkelijk met een individualiteit te maken die op zijn kop staat, en die wij ook alleen juist zien als we hem zo bekijken alsof hij op zijn kop staat.

Landbouwcursus 2e voordracht

vermogen van turf om tegen straling te isoleren mij wel bekend was.

Ik kan daarbij nog zeggen dat ik op dat moment één volk had, dat zo onder de varroamijten zat, dat ik het eigenlijk al had opgegeven. Nadat ik echter de turfisolatie had aangebracht, werden al mijn volken levendiger en kwamen er meer vliegbijen. Ook dat gaf vertrouwen. Ik bleef echter dode mijten (mijtenval) waarnemen van ernstig tot zeer ernstig bij dat bewuste aangetaste volk. Ik heb de isolatie vorig jaar in augustus aangebracht, maar de mijtenval ging door tot eind oktober, begin november van dat jaar.

Vanaf dit voorjaar echter is de mijtenval opgehouden. De volken zijn sterk met veel vliegbijen. Ik zie geen aangetaste jonge

bijen meer en het aantal darren dat nu rondvliegt is overweldigend. Het heeft er dus alle schijn van dat het werkelijk gelukt is, dat de bijen zelf de varroamijt hebben overwonnen. Ik denk dat dat komt doordat de turfisolatie de bijenvolken meer in hun eigen atmosfeer hebben gebracht, namelijk de licht-lucht-warmtesfeer.

Op Wikipedia (Varroamijt) staat: "Honingbijen die niet in kasten wonen maar in het wild in boomholtes (en dus geen varroa bestrijding krijgen) gaan niet aan varroamijten ten onder". Ik kan me voorstellen dat daar dezelfde mechanismes gelden. In

ieder geval heeft een beetje bos een goede bosbodem van organisch/turfachtig materiaal, dus dat zou kunnen werken.

Mijn conclusie is dat er veel meer geëxperimenteerd moet worden met compost of turf als isolatie tussen de aarde-water-koude sfeer en de licht-lucht-warmtesfeer. Dit is zowel belangrijk voor de plantengroei, als ook voor de bijenteelt. Deze ecologica staat nog in de kinderschoenen. Wanneer kunnen we de chemische benadering van het leven loslaten? Ik hoop dat veel mensen worden geïnspireerd door mijn ervaring en ik ben benieuwd naar de resultaten daarvan. 🍯

Al mijn volken werden
levendiger en
er kwamen meer
vliegbijen

Jan Saal, initiatiefkundige, schreef ook een informatieve brochure over de biologisch-dynamische landbouw. gezichtspunten.nl

Foto | Jan JC Saal